

נכתב לעילוי נשמת אבי מורי ר' מנחם
מענדל בן ר' מאיר גראססבערגער ז"ל
נלב"ע י"ט אדר תשפ"ו ואמי מורתי
מרת מרים בת ר' גדלי' ע"ה נלב"ע
כ"ג תשרי שמחת תורה תשפ"ב

שמחינו בישועתך

על התורה

דחייה של רגע!

כשהמרגלים חזרו מארץ כנען הם סיפרו לבני ישראל מה שראו אמנם בצורה רעה מאד, ומתוך הנחה שבלתי אפשר להם לכבוש את הארץ. כלב קם והשתיק את כולם ודיבר על לב בני ישראל להאמין שבידם ליכנס לארץ. בני ישראל לא שמעו ולא התייחסו לדבריו אלא פרצו בבכי למשך הלילה וכתוצאה הם שהו במדבר למשך ארבעים שנה עד מותם. אולם מצינו שאחרי כן כלב קיבל שכר גדול [יד-כד], הוא נכנס לארץ כנען והקב"ה נתן לו את חברון בירושת הארץ. ויש לשאול, מכיון שכלב לא הצליח להשפיע על בני ישראל לטובה, מדוע הוא זכה לשכר זה, והרי הם אטמו את ליבם והאמינו לדברי הגנאי שבפי המרגלים?

בספר מקדש הלוי [תמב] הביא לתרץ, שהן אמנם דברי כלב לא שינו את דעתם ולא פעלו אצלם לטובה, אך למעשה באותן דקות שכלב דיבר עמהם הוא נתן להם לרגעים אלו הזדמנות להפסיק ממחשבתם הרעה ולהתבונן במה שהם עושים, וממילא כשהם התנגדו אחרי כן לדברי משה הם התווכחו נגדו בפחות כעס מאשר היו עושים לכתחילה. ומי יודע איך הם היו מתנהגים כלפי משה אלמלא דברי כלב. אשר על כן הקב"ה נתן לכלב שכרו מושלם על מה שעשה.

ויש להציע ביאור נוסף ע"פ מעשה על רב שנכנס אל הח"ח זצ"ל ושפך ליבו באזניו שהנה בכל שבת הוא משתדל לרומם את רוח הציבור ולחזק אותם בעבודת ה' בתורה ובמצוות, אולם למרות הכל, דבריו אינם עושים פרי, והוא בצער על זה שאינו מצליח לעורר אותם. הח"ח ניחם אותו וענה לו שאפילו אם דבריו אינם עושים רושם ואינם מצליחים לשנות את השומעים לטובה, אולם מ"מ באותו זמן שהוא מדבר עמהם הצלת אותם מלספר לשון הרע! וזה כשלעצמו הוא זכות גדול ואדיר. ויעויין בספר שמירת הלשון [כלל א-ז] שם הח"ח מביא מחז"ל, שעל כל רגע ורגע שאדם בולם פיו זוכה בשבילו לאור הגנוז שאין כל מלאך ובריה יכולים לשער. וזה כולל גם מי שחלילה נכשל לבסוף, כי השכר עדיין מגיע לו עבור הזמן שהוא התאפק ושלט בלשונו ודחה את סיפור הלשון הרע לזמן אחר.

כשכלב עמד והצליח להשתיק את בני ישראל, הגם שהוא לא הצליח להשפיע עליהם לשנות דעתם לטובה ולהאמין בדברי משה, מ"מ הוא כן הצליח לעשות דבר גדול לדחות את ישראל מנפילתם בחטא חמור של המרגלים לאיזה רגעים, והשכר שקיבל מגיע לו, כי זה כשלעצמו הוא זכות גדול עד מאוד. כי בכל רגע שאדם מתגבר על נסיון ודוחה עשיית העבירה זה גורם נחת רוח להקב"ה, וא"כ מגיע לו לאדם על זה תגמול שכר בשפע!

לשם ה' ולחם נא

ההיכר
גא' לית

תשובות:

1. הוא היה הפסולת של ארץ ישראל, שכן דרך התגרים מראין את הפסולת תחלה ואחר כך מראין את השבח (רש"י י"ג:י"ז)
2. רק כלב (רש"י י"ג:כ"ב)
3. הם הגיעו מהשמים בדור אנוש (רש"י י"ג:ל"ג)
4. ל"א (רש"י י"ד:ט"ז)
5. עשרה פעמים (רש"י י"ג:כ"ב)
6. שש מאות ועוד שמונה חוטים וחמש קשרים, היינו תרי"ג. (רש"י ט"ו:ל"ט)

שאלות:

1. מדוע המרגלים קודם כל ביקרו בדרום הארץ?
2. מי נסע לחברון?
3. מהיכן הגיעו הנפילים?
4. כמה מלכים היו בארץ כנען?
5. כמה פעמים ניסו בני ישראל את ה' במדבר?
6. מהו הגמטריא של ציצית?